

**V Jornada d'Innovació Docent: Trans@net. De fils conductors a Trans@net.
Repensem la innovació docent al Grau de Treball Social.**

Informe de resultats

22 de febrer del 2017

Universitat de Barcelona

Tomasa Báñez i Janet Romero

Índex

Introducció	2
I. Primera part: Reflexionant sobre l'experiència d'innovació al Grau de Treball Social	3
1.1 Periodització: Dels orígens del grup al present	3
1.2 Presentació de resultats dels projectes per repensar la innovació docent en el Grau de Treball Social.	5
II. Segona part: Definint els reptes i línies de futur en relació a la innovació docent.....	8

Introducció

El dia 22 de febrer de 2017 es va realitzar la V Jornada d'Innovació Docent Trans@net, que amb el títol De fils conductors a Trans@net. Repensem la innovació docent al Grau de Treball Social, va tenir com a objectiu reflexionar col·lectivament sobre l'experiència d'innovació docent del grup i els reptes en relació a la qualitat i la innovació docent al Grau de Treball Social de la Universitat de Barcelona.

A la primera part de la Jornada es va reflexionar i debatre sobre l'experiència d'innovació del grup, a partir de l'anàlisi del seu recorregut des del seu naixement i dels resultats dels projectes d'innovació en relació amb la millora dels aprenentatges, la transversalitat i transdisciplinarietat, la qualitat de la docència al grau, la motivació i implicació del professorat de l'alumnat i la consolidació del grup Trans@net.

La segona part de la Jornada, va ser dinamitzada amb metodologia World Café per la Carme Trinidad amb el propòsit de reflexionar col·lectivament sobre com promoure des del grup la transversalitat, la implicació del professorat i l'alumnat i la connexió de la docència amb la realitat social al Grau de Treball social.

A continuació es presenta de manera resumida els principals continguts i resultats de la jornada amb l'objectiu de difondre i compartir la experiència del grup i animar a altres professors del grau de treball social i d'altres titulacions a innovar i millora la qualitat de la seva docència.

Imatge d'alguns dels assistents a la Jornada

I. Primera part: Reflexionant sobre l'experiència d'innovació al Grau de Treball Social

1.1 Periodització: Dels orígens del grup al present

En la primera presentació de la jornada en Jordi Ibarz, membre del Grup Trans@net, va analitzar el recorregut del Grup Trans@net des dels seus inicis fins a l'actualitat.

El motor desencadenant de la creació del grup va ser la introducció del Pla de Bolonya (EES) al curs 2009-2010, en els quals els professors arran la posada en marxa de l'avaluació continuada es van demanar nombrosos treballs i evidències, arribant a generar neguit i estrès entre els estudiants a causa de la gran quantitat de feina.

Davant d'aquesta problemàtica, un grup de professors de 1r curs, de manera informal, van decidir treballar conjuntament per a identificar aquelles connexions que hi havia entre les evidències d'avaluació de cadascuna de les assignatures amb el propòsit de valorar la possibilitat de realitzar una avaluació conjunta dels aprenentatges que permetés a l'alumnat aprofundir els continguts i optimitzar els seus esforços. Gràcies a aquest procés de treball, es va evidenciar el desconeixement per part dels docents dels continguts de les diferents assignatures.

Al curs 2011-2012 es va decidir mantenir l'espai d'intercanvi i trobada amb professorat de les matèries específiques de Treball Social i docents d'altres camps disciplinaris, per posteriorment formalitzar-se mitjançant la creació d'un Grup d'Innovació Docent (GID). Tanmateix, això requeria presentar un Projecte d'Innovació Docent (PID), el qual va rebre el nom de Fils conductors: Transversalitat docent i pensament analític a Treball Social. Durant aquest procés d'exploració i anàlisi, es va dissenyar un pla de treball pel propers tres cursos següents amb l'objectiu treballar de manera transversal la competència pensament analític al Grau de Treball social, a través de l'elaboració i validació d'una rúbrica d'avaluació.

El resultat de tot plegat va ser que el professorat cap al segon curs mostrava cert esgotament, ja que havien estat dos cursos de treball molt intens. Aquest últim fet va generar una descens en quant al nombre de membres assistents a les reunions i diferents baixes del projecte per part d'alguns membres. A més a més, a tot això es va afegir les dificultats que va plantejar l'aplicació i l'ús generalitzat de la rúbrica a les diferents assignatures.

Així doncs, cap al curs 2013-2014 el grup de professors va decidir replantejar la seva tasca, va canviar el seu nom a Trans@net i va decidir obrir noves línies d'innovació que és van concretar en el següents projectes d'innovació docent:

- Aprenentatge i Servei (ApS) en el Grau de Treball Social (2014-2019).
- Estratègies narratives per afavorir l'aprenentatge del pensament complex (2015-2021).
- Avaluació entre iguals (2014) continuat per Estratègies de millora de la qualitat del retorn entre iguals en el procediment de la valoració per parelles al Grau de Treball Social (2015-2016) .
- Teixint identitats professionals. Autoconeixement i Treball Social (2015-2019).

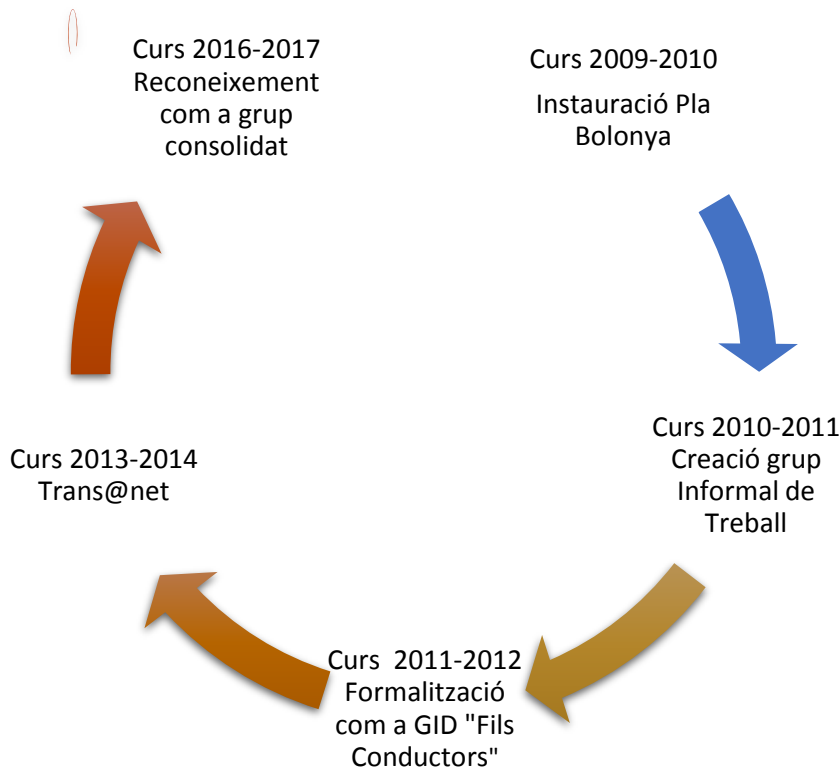
Aquest nou plantejament va obrir un nou ventall de possibilitats, més tenint en compte que alguns dels projectes de manera informal ja portaven un ampli recorregut. A més a més, aquestes iniciatives van apropar la incorporació de nou professorat, no obstant específic de treball Social. Mentre que pel que fa a la resta de professorat d'altres camps disciplinaris va baixar el nombre de participants. De fet, s'apunta a la Jornada que aquesta qüestió sigui possiblement deguda a l'alta mobilitat d'aquest professorat que dificultava i dificulta avui dia un compromís durador amb projectes de recorregut bastant llarg. En qualsevol cas, el grup es va transformar d'un grup inter-departamental que era al principi, a un grup format pràcticament per professorat d'assignatures específiques de Treball Social. A partir d'aquesta experiència de treball el professors del grup incorporar alguns canvis al seu funcionament, amb l'objectiu de fer les reunions més dinàmiques i motivadores, com per exemple, fer les trobades en format de dinar de treball, reduir el nombre de reunions i aprofitar-les no tant per elaborar treball comú sinó per posar al dia com estan anant els projectes.

Finalment, en aquest últim curs 2016-2017 s'ha rebut reconeixement per part del Programa de Millora e Innovació Docent de la Universitat de Barcelona de Trans@net com a grup d'innovació docent consolidat.

Imatge Jordi Ibarz exposant

Gràfic 1. Resum fases del Grup d'Innovació Docent Trans@net en funció als cursos

1.2 Presentació de resultats dels projectes per repensar la innovació docent en el Grau de Treball Social.

A continuació es presenten els resultats dels quatre projectes d'innovació docent que realitza actualment el grup Trans@net, com a punt de partida per reflexionar sobre els reptes que ens planteja la innovació i la millora de qualitat de la docència. Encara que tots els projectes promouen la transversalitat i interdisciplinarietat de la formació dels aprenentatges, existeixen matisos en quant al treball que es fa des dels diferents projectes, segons emfatitzin el desenvolupament de les competències transversals (Projecte Estratègies narratives per afavorir l'aprenentatge del pensament complex i Teixint identitats professionals. Autoconeixement i Treball Social) o el desenvolupament de metodologies i materials d'aprenentatge (Projecte d'Aprenentatge i Servei en el Grau de Treball Social i Estratègies de millora de la qualitat del retorn entre iguals en el procediment de la valoració per parelles al Grau de Treball Social).

El primer dels projectes, Teixint identitats professionals. Autoconeixement i Treball Social, té com a objectiu promoure el desenvolupament de forma transversal de l'autoconeixement com a competència professional bàsica del Treball social. Els resultats que es presenten inclouen l'anàlisi inicial de les activitats d'autoconeixement que es realitzaven al Grau de Treball Social

abans de la posada en marxa d'aquest projecte, l'elaboració de la conceptualització de l'autoconeixement, el disseny, execució i avaluació d'activitats que promouen l'autoconeixement i el treball de difusió del projecte i dels seus resultats. Des de l'inici del projecte s'ha produït un progressiu increment de la participació i implicació del professorat, un fet que ha afavorit la consolidació del treball interdisciplinari i transversal en torn a l'autoconeixement, des de les 12 assignatures que participen actualment en el projecte. També s'ha produït una millora en la motivació i implicació de l'alumnat i s'ha dissenyat un instrument per recollir la informació sobre la millora d'aprenentatges de l'alumnat, a partir de la qual poder avaluar el desenvolupament de l'autoconeixement. Malgrat aquests resultats positius, s'ha de avançar en el procés de millora dels aprenentatges, en l'avaluació de l'autoconeixement, en el treball transversal i en la motivació i implicació de l'alumnat.

El projecte Estratègies narratives per afavorir l'aprenentatge, té com objectius potenciar que l'alumnat redescobreixi les possibilitats biogràfiques que posseeix per pensar i compenetrar-se amb la idea de complexitat, a partir d'una mirada transversal i multidimensional de la seva realitat personal i professional i permetre que l'estudiant reconegui a través de la seva pròpia autobiografia com ha anat incorporant i transformant el coneixement. En una primera fase s'ha realitzat l'anàlisi del marc teòric, al mateix temps que s'ha dut a terme els dissenys i propostes d'activitats per afavorir la incorporació del pensament complex, com és el cas de l'activitat autobiogràfica la qual s'implementa a l'assignatura de Rol i Identitat. Seguidament a la segona fase, en la que actualment es troba, a diferents assignatures, concretament a 5, es desenvolupen aquestes mateixes activitats per tal de començar a obtenir resultats al respecte.

El projecte estratègies de millora de la qualitat del retorn entre iguals en el procediment de la valoració per parelles al Grau de Treball Social aposta per la metodologia de correccions entre iguals per tal d'afavorir el desenvolupament de les competències d'anàlisi crític, permetent al mateix temps l'assoliment de treballs amb major qualitat i la familiarització d'altres tipus d'eines correctives. Respecte a resultats obtinguts, els han pogut extreure a partir de la incorporació d'aquesta metodologia a 3 assignatures, sent dues d'elles de primer curs del Grau i una altra de segon. En aquest sentit, s'ha pogut identificar una millora quant a la qualitat dels treballs, tot i que ha implicat un increment quant al temps invertit a les tasques, un increment el qual els estudiants remarquen que compensa. Quant al nivell de correccions, s'apunta que acostumen a ser poc argumentades i reflexives quant a l'estructuració i argumentació del text i molts cops es limiten a la correcció d'errates de format, ortogràfiques i/o gramaticals, posant en manifest les mancances i necessitat de l'elaboració d'una guia per orientar i millorar la capacitat d'anàlisi i correcció dels estudiants. Finalment s'emfatitza el fet que aquesta metodologia permet fer front

a una de les grans problemàtiques del treball en grup, que és garantir la col·laboració de tots els seus membres, ja que el procediment de la correcció entre iguals requereix la implicació de cadascun dels membres.

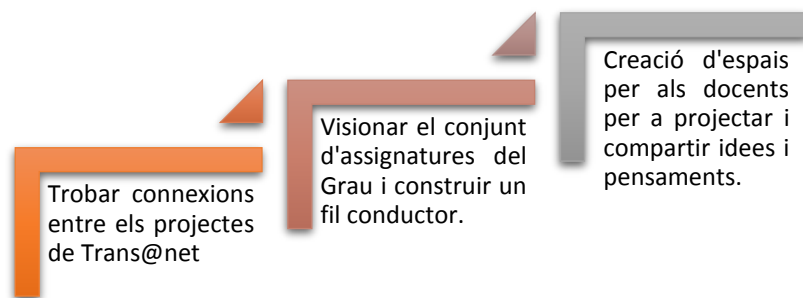
El projecte Aprenentatge i Servei en el Grau de Treball Social treballa entorn la implementació d'aquest tipus de metodologia de manera transversal en l'itinerari de l'estudiant amb l'objectiu d'enfortir els aprenentatges adquirits per l'alumnat, establir criteris unitaris respecte als diferents aprenentatges i serveis que s'ofereixen al llarg del Grau, i conèixer els efectes i valors que generen aquest tipus d'aprenentatge. En l'actualitat són tres assignatures les que incorporen l'aprenentatge i servei com a metodologia docent, una de primer i dos de tercer curs. En aquest sentit, els alumnes posen en manifest que aquesta metodologia els permet enfortir l'aprenentatge, l'expressió dels valors personals i la seva consolidació, alhora que els permet establir contacte amb una realitat concreta entorn un àmbit professional. Respecte al professorat, refereixen com a positiu el fet de vincular les entitats i àmbits a l'àmbit formatiu, suposant així una oportunitat. No obstant això, també s'esmenta aspectes els quals encara avui dia han de millorar, com per exemple l'increment de l'ús d'aquesta metodologia a més assignatures, l'establiment de criteris de selecció, animar a l'alumnat a participar, entre altres.

Després de la presentació dels projectes, s'obre un espai de debat en relació a aquests i emergeixen les següents reflexions:

- La primera de les reflexions emergeix arran la detecció de la necessitat incipient de trobar connexions entre els diferents projectes de Trans@net. Si més no, una de les propostes que es posa sobre la taula és l'elaboració d'un mapa on figurin les diferents competències transversals que es volen assolir al llarg del Grau de Treball Social a la Universitat de Barcelona, on a partir d'aquest es pugui fer un repartiment sobre que treballen cadascun dels projectes i de quina manera ho fan, ja que les connexions no es troben tant en la temàtica en torn la que gira cadascun dels projectes sinó la metodologia que s'empara.

- Altra de les qüestions que es van manifestar, és la necessitat de visionar el conjunt d'assignatures del Grau i construir un fil conductor que permeti l'assoliment de cadascuna d'aquestes competències transversals. Així doncs, es posa en manifest la necessitat de crear una vinculació més estreta entre els diferents projectes i els itineraris dels estudiants en la seva formació.

- Finalment, altre aspecte que es va plantejar, va ser el poder compartir i projectar conjuntament idees i pensaments en els quals no calgui ni sigui necessària la prevalença d'un pensament únic. En relació a això últim, es posa en manifest la necessitat d'aclarir des de la posició teòrica de la qual treballa cadascun dels membres i els projectes en qüestió. En aquest sentit, es deixa entreveure la necessitat de crear i fomentar una major i millor xarxa comunicativa entre els membres.

II. Segona part: Definint els reptes i línies de futur en relació a la innovació docent

La segona part de la Jornada va ser dinamitzada per Carme Trinidad, especialista en metodologia World Café, amb el propòsit de reflexionar col·lectivament sobre com promoure des del grup la transversalitat entre els continguts del Grau de treball social, la implicació del professorat i l'alumnat i la connexió de la docència amb la realitat social. En aquesta dinàmica van participar diferents integrants del grup Trans@net i una professora del departament d'educació Visual i Plàstica de la Universitat de Barcelona.

Respecte a la primera qüestió sobre la que es va reflexionar en relació a com promoure des del grup la transversalitat entre els continguts del grau de treball social, es va posar en manifest la necessitat de que el professorat comparteix i surti de la zona de confort cap a zona un espai de respecte a la diferència i de confiança mútua, on no prevalgui el pensament únic i els docents puguin expressar i projectar amb llibertat idees i pensaments diferents amb la finalitat de construir un coneixement conjunt i a partir d'aquest afrontar els nous reptes en relació a la innovació i la qualitat de la docència a Grau. No obstant això, en relació a aquest últim fet es pensa que és molt rellevant que cadascun dels docents parteixin d'unes condicions personals que afavoreixin aquesta qüestió, sent importants elements com la motivació, l'acceptació del no saber i la voluntat de compartir i escoltar.

Per altra banda, també es va posar en relleu la importància de portar a debat el Treball Social i la visió del professional futur, amb la finalitat de reflexionar i plantejar possibles orientacions en relació al Grau i identificar aquelles competències bàsiques professionals necessàries per arribar a aquest nou imaginari, permetent així reconèixer aquelles competències que s'han de treballar de manera transversal al llarg de l'itinerari formatiu de l'estudiant.

Finalment s'esmenta que per tal que això sigui possible, és necessari comptar amb el suport de la pròpia organització, la qual permeti construir espais tant productius com no productius, faciliti temps perquè el conjunt docent pugui treballar entorn de la millora de la docència, i mostri major flexibilitat quant a la incorporació de noves metodologies i formes d'innovar.

Pel que fa als reptes de futur i les estratègies per contribuir des del grup a la transversalitat entre els continguts del grau de treball social, la implicació del professorat i l'alumnat i la connexió de la docència amb la realitat social, es plantegen els següents:

- El primer dels reptes es sortir de la zona de confort a partir de repensar el Grau i l'itinerari formatiu de l'estudiant, de teixir complicitats i reorganitzar el Pla d'acció Tutorial (PAT) dels estudiants.
- El segon repte és donar a conèixer la tasca que efectua el Grup d'Innovació Docent Trans@net al conjunt de docents i estudiant.
- Finalment, el tercer repte és expandir el sentiment de pertinença al grup, afavorint al mateix temps la incorporació d'altres docents a la iniciativa.

Per tal d'afrontar aquests reptes, es plantegen les següents estratègies:

- Que les estratègies efectuades siguin de caràcter deliberat per tal d'aconseguir fomentar el sentiment de pertinença al grup.
- La creació d'espais no productius dedicats a compartir pensaments i idees que permetin als docents la construcció d'un nou coneixement conjunt i a partir d'aquest pensar i replantejar aspectes propis del recorregut formatiu dels estudiants de Treball Social.
- Participar i contribuir en la definició del Grau de Treball Social.
- Donar a conèixer el grup Trans@net als estudiants, aprofitant per exemple la jornada de primer curs d'acollida general dels estudiants de Treball Social.
- Recuperar l'espai comú més enllà dels projectes concrets.

- Aconseguir des de Trans@net la implicació d'altres disciplines en la docència en Treball Social.

Així doncs, a partir d'aquestes estratègies es poden identificar tres línies a desenvolupar en el futur treball del Grup d'Innovació Docent Trans@net:

- Sortir de la zona de confort
- Aconseguir una major visibilitat del treball del grup
- Finalment donar a conèixer els projecte d'innovació del grup a l'alumnat del Grau de Treball social per tal d'aconseguir la seva implicació i participació.

Més informació:

Del desenvolupament de la Jornada:

Enllaç 1: <https://www.youtube.com/watch?v=EAXQjCu1JJc>

Enllaç 2: https://www.youtube.com/watch?v=sw_BPyQO4aM

Del Grup i dels diferents projectes d'innovació docent

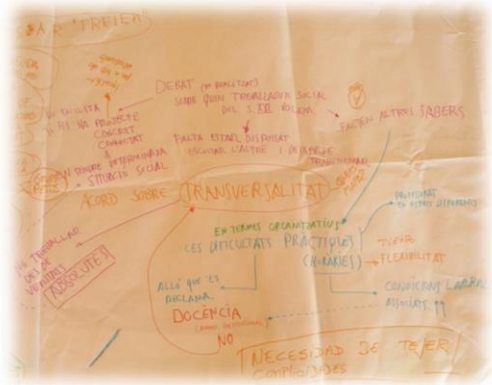
secretariagidtransnet@gmail.com

https://twitter.com/Innova_Transnet

Imatges dels Murals del Bloc I

Imatges dels Murals del Bloc II

